

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. V. An leges Pontificiæ promulgatæ, primùm obligent post bimestre,
lapsum à die promulgationis factæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

obliget, ubi non est juridicè promulgatum; sed solum: ergo falsum est, licere illam divisionem stipendij, etiam post decretum Urbani, quia per hoc, quod non sit publicatum alibi, non cessat ratio, propter quam ex natura rei illicita est ea divisio, nimirum occasio cupiditatis turpis lucri; cum ergo hæc ratio stet, etiam post decretum Urbani licet alibi non publicatum, rectè falsum dicitur, licere illam stipendij divisionem, etiam post decretum Urbani.

173. Hinc resp. in forma ad illius argumentum in n. 135. & quidem i. cum dist. majoris: opinio, licet antè probabilis, non manet probabilis, post quam evidenter, & certò sit incompatibilis cum principio certo, conc. si solum probabiliter, & etiam cum incertitudine morali fiat incompatibilis cum principio certo, neg. maj. ex n. 162. Hinc transmissa minore quoad incompatibilitatem solum probabilem, ac incertam; nego eandem quoad incompatibilitatem evidentem, & certam; consequenter etiam nego consequentiam. Ad probationem minoris resp. simpliciter negando, quod in dictis decretis Alexandri VII. (de quibus n. 134.) contineatur hoc principium certum, *leges Pontificiæ, Romæ more solito promulgatæ, obligant in provinciis, licet in illis non sint promulgatæ*; simpliciter etiam nego, hanc propositionem priori contrariam (*leges Pontificiæ non obligant in provinciis, si in illis promulgatæ non sint*) ibi damnatam esse, ut scandalosam, consequenter, ut certò falsam.

174. Nam in hac propositione causali, damnatam tanquam scandalosam: qui non potest matutinum & laudes, non tenetur ad minorem, quam potest, quia major pars trahit ad se minorem, continetur hæc: *major pars trahit ad se minorem*. Quæro jam, estne hæc propositio *major pars trahit ad se minorem*, damnata ut scandalosa, & quidem indefinitè, seu universaliter, ex eo, quod illa propositio causalis, & priorem continens, ut scandalosa damnata sit? vix credam, id affirmari ab ullo, cum in electionibus, & alijs, quæ geruntur à Communitatibus, capitulariter, vel collegialiter etiam defacto rectè procedat; sed similis priori propositioni causali est ista: *sacerdos potest dupliatum stipendium licitè accipere pro eadem missa*, unum nimirum pro parte correspondente gene-

Tom. I.

raliter missæ; alterum pro parte correspondente specialiter celebranti, etiam post decretum Urbani VIII. seu ut explicat Cardenas, non obstante decreto Urbani VIII. prohibente talem acceptionem, quia decretum non publicatum in provinciis illis non obligat; ergo licet hæc (*decretum Pontificum non publicatum in Provinciis, in illis non obligat*) concederetur inclusa in illa damnata tanquam scandalosa, non propterea ista contenta damnata esset ut scandalosa; cujus ratio est ex n. 163.

Resp. 2. ad idem argumentum in n. 135. transmissa majore, nego min. ad hujus probationem neg. ma. Nam ex certa falsitate propositionis affirmativæ complexæ, & causalis, malè concluditur: ergo hæc determinatè pars complexi, est determinatè falsa; & contradictorium illius, certò verum, ut constat ex n. 163. aliàs ex hoc, quod certò falsum sit, *in hoc cubiculo datur fornax, quia est viridis*, inferre liceret, ut falsum determinatè: ergo *fornax non est viridis*, quia est contenta in propositione complexa certò falsa. Damnatur igitur sententia dicens licitè accipi duplex illud stipendium, etiam post decretum Urbani; tanquam scandalosa; quia etiam, si tale decretum non sit publicatum in provincijs, per hoc non deficit ratio illiciti, quæ est cupiditas turpis lucri, & venditio specialissimi fructus ex missa respondentis celebranti; quæ est manifestè simoniaca; non igitur evidens, aut certum est, propositionem negantem, solum publicationem Romæ factam sufficere, ut ubique obliget, esse impossibilem cum principio certo, post decretum Alexandri VII. ut contendit Cardenas in n. 135.

§. V.

An leges Pontificiæ promulgatæ, primum obligent post bimestre, lapsum à die promulgationis factæ?

Supponendum, stando in natura legis 176. Sex dictis colligi posse, quando legem canonicam, quam civiles obligent; hæc enim est, quod lex, postquam debite publicata est, suppositis cæteris ad legis naturam essentialiter requisitis, statim obliget, nisi legislator apponat terminum à die promulgationis factæ computandum,

F 2

ante

ante cuius lapsum nolit legem à se conditam, & promulgatam, vim obligandi in actu secundo obtinere. Et quoniam leges imperiales à suo conditore sic constitutæ sunt, ut licet rectè promulgatæ sint, nihilominus intuitu boni communis suspensæ quoad vim obligandi maneat, donec à die publicationis elapsum sit bimestre, ut manifestum est ex authent. *Ut novæ constitutiones*, collat. 5. quæstio est, an idem dici possit, vel debeat de legibus canonicis?

177. Aliquorum opinio est, esse probabile, quòd leges Pontificiæ non statim obligent à promulgatione, sed post bimestre ab illa, si in illis legibus nulla exceptio fiat. Ratio desumitur ex bono utili, quod non minus censendus est velle Pontifex, quàm Imperator, cuius leges id habent; *arg. c. 1. de novi operis nuntiatione*. Nam statuta Canonum adjuvantur constitutionibus Principum, quando nominatim de his, & expressè nihil statuunt: hinc jus canonicum in obscuris admittit interpretationem à jure civili, in clarè constitutis, ut notat Wagnerreck in *c. Ecclesie S. Mariæ de constit.* Ex hoc enim existimant auctores, se probabile argumentum ducere in omnibus materijs, in quibus canones nihil statuerunt, ita, ut defectum canonum suppleant leges civiles; ita Sebastianus Saccus *cit. c. 3. n. 2. 4.* Reginaldus *l. 13. n. 152.* Emmanuel Saër *Lex.*

178. Alij autem opinantur, etiam esse probabile, quòd in dato quæstionis puncto, Pontificiæ leges cum Imperatorijs non sint æquales. Pontifex enim in multis materijs fecit particulares suspensiones suarum legum. Sic circa matrimonia clandestina, eorumque invaliditatem, legem suam prohibentem, ad 30. dies suspendit. Idem in alijs decretis Tridentini fecit Pius V. non est itaque censendus Pontifex consensisse in generalem aliquam æqualitatem cum legibus Imperatorijs; aliàs in casibus particularium suspensionum frustra egisset; ita Suarez *de legib. c. 3. n. 18.* Vasquez *in 1. 2. d. 156. c. 3. n. 14.* & cum illis magna pars Doctorum. Hanc postremam opinionem judico probabiliorem, tum ex rationibus, quibus utitur; tum quia rationes in contrariu non sunt urgentes, & argumentum desumptum *ex c. 1. de nunt. novi operis*, jam solutum est n. 141.

179. Dices: in Bulla Pij IV anno 1564. quæ incipit: *sicut ad sacrorum*; & impressa est ad calcem Tridentini, ubi proposita quæstione (*ex quo tempore ceperint obligare decreta illius Concilij, & jus positivum spectantia?*) respondetur, quia jure etiam communi sancitum est, ut constitutiones novæ vim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, & justum visum est, prædicta decreta à Calendis Maij proxime præteriti omnes obligare. Ex hoc quidam sic arguunt: ergo Pontifex per illam constitutionem expressè jus commune, id est, civile, approbat, recipit, & tempus pro legis obligatione sancitum, etiam in constitutionibus Ecclesiasticis æquum, & justum esse, agnoscit; quod maximè locum habere debet in hisce legibus, cum Ecclesia latius longè, quàm Imperium pateat, neque credibile sit, statim Germanis, Gallis, Indis, alijsq; Transalpinis posse innotescere legè, quæ in Campo Floræ, & ad Valvas Vaticani Romæ pependerit; Sic P. Robertus König *de constitution. n. 20. §. Dico. 2.* remittens ad Molinam *de jure & just. D. 395* contraria removementem.

Verùm hæc obiectio non evincit intentum. Nam constitutio Pij IV (de qua *num. præced.*) approbat quidem, & hoc in casu speciali decretorum Concilij Tridentini, quæ sunt juris positivi, recipit jus commune, tanquam æquum, & justum in eo, quòd nolit obligati subditos à die promulgationis statim, sed post lapsum certi temporis à promulgatione; qualiter fieri debet secundum jus civile, nimirum post juridicè factâ promulgationem in Provincijs; cum in dato casu super hoc non fuerit quæstio; ut constat ex priori numero & supra: sed nec probat, Pontificem loqui de tempore post promulgationem Romæ factam integrè juxta n. 156. Nam in hoc casu cessat ratio; cum includat tempus necessarium, ut lex Romæ publicata moraliter diffundi possit quoad sui notitiam ad communitates in singulis Provincijs; nec aliam promulgationem intelligat Molina, ut constat ex dictis n. 154 & seqq. Quarè

180. Ad objectionem in n. 179. Resp. cum distinctione, & concedo quòd Pontifex in illa constitutione recipiat jus civile tanquam justum, ut detur sufficiens tempus, quo lex Romæ publicata, moraliter venire possit in notitiam ab earum provinciarum;

arum; sed nego, quòd recipiat jus civile, determinatè *quoad bimestre*, vel universaliter quoad omnem legem canonicam; cum expressè dicat: *quoad prædicta*. Justum agnoscit Pontifex etiam in eo jus civile, quòd leges suas etiam in aliquo loco juridicè promulgatas suspendat ad bimestre; sed in hoc non imitatur jus civile; imitatur tamen in eo, quòd & ipse concedat tempus, dum lex Romæ promulgata *promulgetur integrè*, hoc est, *moraliter certitudine innotescat alibi*; non autem, quòd, postquam promulgata est *integrè*, adhuc suspendat eam ad bimestre, ut facit jus civile. Nec aliud tenet Molina, à n. 155.

181. Occasione dictorum quæri potest, an Consiliarij Principum, vel illi, qui sunt de Magistratu, præcipientes legem aliquam condendam, vel jam conditam, mox promulgandam de imminuendo v. g. pretio mercium, aut pecuniæ, possint eà scientià uti, & citius, quàm lex promulgetur, similes merces, vel pecunias, currente pretio alicui hujus rei ignaro, distrahere? a liquorum sententia est, non esse licitum, neque Principi, neque Magistratui, nec alteri, cui hoc ab illis est revelatum; quia hæc praxis est abusus publicæ potestatis legislativæ in alicujus subditi præjudicium, hoc non licet: ergo. Alij econtra probabilius docent, licere; quia usus talis scientiæ, non est usus, atque adedò nec abusus talis potestatis; pretium etiam, cum sit currens, non potest esse injustum; nec me charitas obligat, ut cum meo damno proprio, consulam alieno. Excipiunt tamen *dilationem promulgationis eo sine factam*, ut vel ipsi, vel eorum amici, ex hac occasione tempus nanciscantur res suas distrahendi. Talis enim dilatio esset immediatus usus, & abusus potestatis legislativæ; ita de Lugo tom. 2. de just. d. 27. c. 8. §. 7. hanc sententiam probabiliorè dixit in *M. S. delegib. d. 1. §. 10.* P. Herdinck; dixi; *obligat tamen charitas*, ne sic fiat, ut in allato casu emptor cadat de statu suo. Nam sic alterius grave damnum præponderat.

182. Ex dictis collig. 1. quòd, etsi Pontifex Pius IV. laudaverit eam juris civilis constitutionem, *quoad prorogationem temporis*, ut lex civilis maneret suspensa ad bimestre etiam post promulgationem; tamen *quoad hoc determinatè* tempus non acceptaverit.

1. quia ipse illis decretis Tridentini *trimestre* constituit ex specialibus causis. 2. quia alij Pontifices constituerunt solum *unum mensem*, ut aperte habetur in c. *Cum singula*, de præbend. in 6. ibi: *providemus, ut infra mensem, postquam præsens constitutio pervenerit ad eosdem* (qui scilicet habent plures Prioratus) *unum ex ipsis, quem voluerint, reliquis dimissis, eligere teneantur*. ubi vides legis obligationem suspendi solum *ad mensem*; & hoc solum titulo deliberationis pro uno reliquis dimissis eligendò.

Colliges 2. leges Pontificias, imò, & inferiorum Papæ Prælatorum constitutiones, & leges (quod etiam procedit de civilibus, & municipalibus, postquam integrè promulgatæ sunt, juxta num. 156) ubi vim earum legislator expressè non suspendit, statim obligare; Sic Castropalaus cit. p. 1. tr. 3. d. 1. p. 12. à n. 4. Nam in tali casu nihil obstat, quò minus lex totam vim suam exerat.

ARTICULUS VI.

An sit de substantia legis, quòd acceptetur à populo?

184. **Q**uestio fieri potest de quavis lege humana, tam civili, quàm Ecclesiastica. Et quoniam in hac re, *generaliter affirmare, vel negare*, occasionem præbet multis non rarò inconvenientibus, ijs præsertim, quibus sufficit, legisse in libro alicujus, dictum generaliter, *lex non acceptata non obligat*, unde plurimi abusus, & justissimarum quandoque legum observantia prætermittitur, magno boni communis detrimento, paucis de utroque agendum erit.

§. I.

An in lege civili necessaria sit acceptatio populi?

185. **P**rima sententia tenet affirmativam; sic Abbas, Hostiensis, Felinus, Innoc. Joann. Andr. in c. 1. de Treuga &c. aliique apud Suarez l. 3. de legib. c. 19. Altera est negantium; quam sequitur Suarez loc. cit. & l. 4. c. 16. cum multis alijs apud Castropalaum p. 1. tr. 3. d. 1. p. 13. n. 8. Pater Herdinck supra cit. probabile judicavit,